

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

NAINA योजना

- पनवेल ग्रामस्थांनी सिडकोच्या नैना योजनेला केलेल्या विरोधाने आता बेमुदत उपोषणाचे स्वरूप धारण केले असून ही योजना मागे न घेतल्यास ग्रामस्थ आमरण उपोषणास तयार आहेत.
- नवी मुंबई विमानतळ प्रभाव अधिसूचित क्षेत्र (NAINA) प्रकल्प नवी मुंबई विमानतळाच्या 25 किमी परिघात 371 चौरस किमीमध्ये पसरलेला आहे ज्यामध्ये 174 गावे आहेत.
- यात पारंपारिक भूसंपादन प्रक्रियेचा समावेश नाही.
- या योजनेत गावकऱ्यांद्वारे लँड पूलिंगचा प्रस्ताव आहे ज्यामध्ये प्रकल्पासाठी विशेष नियोजन प्राधिकरण असलेल्या सिडकोला पायाभूत सुविधांच्या विकासासाठी 60% जमीन ठेवायची आहे आणि उर्वरित 40% पीएपीना 2.5 FSI सह मिळेल. सिडकोला ग्रामस्थांना कोणतीही आर्थिक भरपाई द्यावी लागत नाही.

कोल्हापूर विमानतळाला पुढील 5 वर्षासाठी IFR परवाना मिळणार आहे

कोल्हापूर शहरातील विमानतळाला आता पाच वर्षासाठी IFR (इन्स्ट्रुमेंट फ्लाइट्स नियम) परवाना मिळाला आहे.

- हा परवाना कमी दृश्यमानतेच्या परिस्थितीत विमानाच्या टेक-ऑफ आणि लँडिंगसाठी महत्त्वपूर्ण आहे,
- यामुळे कोल्हापूर विमानतळाला प्रत्येक हवामान परिस्थितीत सुरळीत आणि कार्यक्षम हवाई सेवा देण्यात मदत होईल.

बेटिंग, गेमिंगवर 28 टक्के जीएसटी

- बेटिंग आणि गेमिंगला जीएसटीच्या कक्षेत आणण्यासाठी महाराष्ट्राचे उपमुख्यमंत्री अजित पवार यांनी प्रस्तावित सुधारणा विधेयक मांडले.
- ऑनलाइन गेमिंग, सट्टेबाजी, कॅसिनो, घोडदौड आणि लॉटरी यांचे 28 टक्के GST ब्रॅकेट अंतर्गत वर्गीकरण करण्याचे या विधेयकाचे उद्दिष्ट आहे.
- हे विधेयक मान्य झाल्यास, महाराष्ट्र वस्तू आणि सेवा कर अधिनियम, 2017 मध्ये सुधारणा केली जाईल.

महाराष्ट्रात वाहतूक नियमांचे उल्लंघन वाढत आहे

- महाराष्ट्रात वाहतूक नियमांच्या उल्लंघनात मोठी वाढ झाली आहे.
- या संदर्भात, जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरण, मुंबई यांनी एकूण 17,10,519 वाहनधारकांना नोटिसा बजावल्या असून, त्यांचा प्रलंबित दंड त्वरित भरावा, असे आवाहन केले आहे.

बद्दल:

- जिल्हा विधी सेवा प्राधिकरण (DLSA) ही कायदेशीर सेवा प्राधिकरण कायदा, 1987 अंतर्गत स्थापन केलेली वैधानिक संस्था आहे.
- समाजातील दुर्बल घटकांना मोफत आणि सक्षम कायदेशीर सेवा प्रदान करणे हा यामागील उद्देश आहे.

ठाण्यातील कसारा येथे मालगाडी रुळावरून घसरली

- ठाण्याच्या कसाराजवळ मालगाडीचे दोन डबे रुळावरून घसरले
- कल्याण स्टेशन रोड एआरटी (अपघात रिलीफ ट्रेन) आणि इगतपुरी स्टेशन रेल्वे एआरटी (अपघात रिलीफ ट्रेन) मागवून अपघातस्थळी हलवण्यात आले.

सरकारची 'लव्ह जिहाद' समिती रद्द करण्याची मागणी

- समाजवादी पक्षाचे आमदार रईस शेख यांनी महाराष्ट्रातील 'आंतरधर्मीय विवाह कुटुंब समन्वय समिती' रद्द करण्याची मागणी केली आहे.
- वर्षभरापूर्वी स्थापन झाल्यापासून केवळ 402 तक्रारी आल्याचे त्यांनी सांगितले.
- या समितीची स्थापना 13 डिसेंबर 2022 रोजी राज्याच्या माजी महिला आणि बाल विकास (WCD) मंत्री मंगा प्रभात लोढा यांनी केली होती.
- 'लव्ह जिहाद'च्या प्रकरणांचा मागोवा घेण्याचा उद्देश होता.

एफडीएच्या कारवाईनंतर बडे मिया, पापा पांचो खुले झाले आहेत

संदर्भ:

- मुंबईतील पाककलेच्या लँडस्केपमध्ये अव्वल असलेली दोन रेस्टॉरंट्स- बडे मिया आणि पापा पांचो दा ढाबा अलीकडेच एप्रिलमध्ये एफडीए (अन्न आणि औषध प्रशासन) च्या छाप्यानंतर पुन्हा सुरू झाली आहेत.

बद्दल:

- **अन्न आणि औषध प्रशासन (FDA)** ही एक फेडरल एजन्सी आहे जी मानवी आणि पशुवैद्यकीय औषधे, जैविक उत्पादने, वैद्यकीय उपकरणे आणि आमच्या अन्न पुरवठ्याची सुरक्षितता, परिणामकारकता आणि सुरक्षितता सुनिश्चित करून **सार्वजनिक आरोग्याचे रक्षण करण्यासाठी जबाबदार** आहे.
- हे सौंदर्यप्रसाधने, तंबाखू उत्पादने आणि रेडिएशन उत्सर्जित करणारी उत्पादने देखील नियंत्रित करते.

सायबर गुन्ह्यांच्या घटनांमध्ये 56% वाढ

- तंत्रज्ञानाच्या झपाट्याने प्रगतीमुळे नवी मुंबई विभागात सायबर गुन्ह्यांच्या घटनांमध्ये **56% वाढ** झाली आहे.
- **फर्स्ट इन्फॉर्मेशन रिपोर्ट्स (एफआयआर)** मध्ये अर्जाचे रूपांतर होण्यामध्ये लक्षणीय वाढ झाली आहे, ज्यामुळे परिसरात सायबर गुन्ह्यांचा शोध वाढला आहे.

भगवान रामाच्या पावलांचे ठसे शोधणारी अनोखी मोहीम

- **अध्यात्म आणि शारीरिक तंदुरुस्ती** यांच्यातील समतोल साधण्यासाठी महाराष्ट्रातील तीन माजी सैनिकांनी 'राम वन गमन पथ' या अनोख्या आंतरराष्ट्रीय सायकल मोहिमेला सुरुवात केली.
- हे प्रभू रामाच्या पावलांचे ठसे जेथे उपलब्ध असतील तेथे शोधणे आहे.
- **सुभेदार उल्लास कुलकर्णी, कर्नल शिवनारायण मिश्रा आणि डॉ. साहेबराव कासव हे त्रिकूट 24 नोव्हेंबर रोजी अयोध्या, उत्तर प्रदेश येथील रामजन्मभूमी येथून मोहिमेवर निघाले.**

मुंबईतील हवेची गुणवत्ता सुधारली

- **मुंबई हायकोर्टाने** वायू प्रदूषणाबाबत केलेल्या स्वतःच्या जनहित याचिकेत गेल्या निर्देशानंतर **मुंबईच्या हवेची गुणवत्ता सुधारल्याचे** निरीक्षण नोंदवले.
- राज्याने सादर केलेल्या **एअर क्वालिटी इंडेक्स (AQI)** डेटाने मोठ्या प्रमाणात **मध्यम पातळी** दर्शविली आहे.
- HC म्हणाले की **AQI 50 च्या खाली, समाधानकारक पातळी आणण्यासाठी सामूहिक प्रयत्नांची गरज** आहे.

इथेनॉल उत्पादनासाठी खात्रीशीर मका खरेदी

- महाराष्ट्र आणि कर्नाटकातील साखर उत्पादनात अपेक्षित घट झाल्याच्या प्रतिसादात, सरकारने धान्य-

आधारित इथेनॉल उत्पादनावर लक्ष केंद्रित करण्याची योजना आखली आहे, विशेषतः मक्यापासून.

- या योजनेत **नाफेड आणि एनसीसीएफ** या सरकारी कृषी सहकारी संस्थांकडून **एमएसपीवर शेतकऱ्यांकडून मक्याची नोंदणी आणि खरेदी** यांचा समावेश आहे.
- त्यानंतर **धान्यावर आधारित डिस्टिलरींना मका पुरवठा केला जाईल.**
- **शेतकऱ्यांना MSP मिळावा आणि मका लागवडीला प्रोत्साहन मिळावे** यासाठी आनुषंगिक खर्च अन्न मंत्रालय उचलेल.

मराठवाड्यातील लातूरसाठी स्वतंत्र राज्य विद्यापीठ

- मराठवाड्यातील लातूरसाठी स्वतंत्र राज्य विद्यापीठ स्थापन करण्याची मागणी विविध नागरी समाज गटांनी लावून धरली आहे.
- लातूरने गेल्या काही वर्षांत महाराष्ट्राचे शैक्षणिक केंद्र म्हणून ओळख निर्माण केली आहे.
- या गटांनी नवीन विद्यापीठ तयार करण्यासाठी स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा (SRTM) विद्यापीठ, नांदेडचे विभाजन करण्याची मागणी केली आहे.

BILINGUAL
ADDAPEDIA
e-Books

NATIONAL | INTERNATIONAL | REGIONAL | STATE SPECIFIC CURRENT AFFAIRS CURATED NOTES

IMPORTANT FOR ALL COMPETITIVE EXAMS

आयुष्मान भारत

- छत्रपती संभाजीनगरमध्ये आयुष्मान हेल्थ कार्डच्या 23.3 लाखाहून अधिक लाभार्थ्यांची नोंदणी झाली

आहे, परंतु या कार्डसच्या अनिवार्य ई-केवायसीपैकी केवळ 19% आतापर्यंत केले गेले आहेत.

बद्दल:

- आयुष्मान भारत ही भारत सरकारची एक प्रमुख योजना आहे जी प्रति कुटुंब प्रति वर्ष 5 लाख रुपयांचे परिभाषित लाभ कवच देते.
- नॅशनल हेल्थ पॉलिसी 2017 द्वारे शिफारस केल्यानुसार लॉन्च केले गेले आहे, त्याचे उद्दिष्ट सार्वत्रिक आरोग्य कवरेज (UHC) चे ध्येय साध्य करणे आहे.

नमो महारोजगार योजना

- नमो महारोजगार योजना हा राज्यातील बेरोजगारी दूर करण्यासाठी महाराष्ट्र सरकारचा एक उपक्रम आहे.
- हे प्रामुख्याने "नमो महारोजगार मेळावा" नावाचे मोठ्या प्रमाणात रोजगार मेळावे आयोजित करण्यावर लक्ष केंद्रित करते जेथे कंपन्या आणि संभाव्य कर्मचारी थेट कनेक्ट होऊ शकतात.
- नोकरीच्या संधी उपलब्ध करून देण्यासाठी हा उपक्रम खाजगी क्षेत्राशी सहकार्य करतो.

भारतीय तटरक्षक दलाची ताफा 200 जहाजे, 100 विमानांपर्यंत वाढवण्याची योजना आहे

- भारतीय तटरक्षक दल 2025 किंवा 2026 च्या अखेरीस आपला ताफा 200 जहाजे, 100 विमाने पर्यंत वाढवण्याची योजना आखत आहे.
- सध्या भारतीय तटरक्षक दलाकडे सुमारे 157 जहाजे आणि सुमारे 78 विमाने आहेत.
- भारतीय तटरक्षक दल (ICG) हे भारतातील एक बहु-मिशन, सशस्त्र निमलष्करी दल आहे
- याचे प्रमुख महासंचालक असतात, मुख्यालय नवी दिल्ली येथे होते.

दलाई लामा 'धम्म दीक्षा'ला उपस्थित राहणार

- दलाई लामा महालक्ष्मी रेसकोर्स येथे आयोजित होणाऱ्या बौद्ध धर्मावरील 'धम्म दीक्षा' या आंतरराष्ट्रीय परिषदेला उपस्थित राहणार आहेत.
- धम्म दीक्षा, म्हणजे "धर्मात दीक्षा" ही बौद्ध धर्मावरील ऐतिहासिक आंतरराष्ट्रीय परिषद 15-16 डिसेंबर 2023 रोजी मुंबईत होणार आहे.
- डॉ. बी.आर.आंबेडकर यांचे स्वप्न पूर्ण करणारी ही ऐतिहासिक घटना असेल. आंबेडकर यांनी 1956 मध्ये बौद्ध धर्म स्वीकारल्यानंतर अशी परिषद आयोजित करण्याची योजना आखली होती.

ऑनलाइन गुन्हांचा सामना करण्यासाठी एकात्मिक सायबर प्लॅटफॉर्म

- सायबर गुन्हांचा शोध आणि मुकाबला करण्याच्या उद्देशाने महाराष्ट्र सरकार एक समर्पित सायबर व्यासपीठ स्थापन करणार आहे.
- बँका, एनबीएफसी, सर्व सोशल मीडिया साइट्स इत्यादींसह सर्व वित्तीय संस्थांना या व्यासपीठावर एकत्र आणण्यासाठी हे एक अतिशय गतिमान व्यासपीठ असेल.
- हे नवीनतम सॉफ्टवेअरसह एकत्रित केले जाईल जे खूप जलद प्रतिसाद वेळ तयार करेल.

2027 पर्यंत संपूर्ण बेस्टच्या ताफ्यात स्वच्छ ऊर्जेवर चालणाऱ्या बसेस असतील

- 2027 पर्यंत संपूर्ण बेस्टच्या ताफ्यात स्वच्छ ऊर्जेवर चालणाऱ्या बसेस असतील.
- 3,000 इलेक्ट्रिक बसेस आणि कॉम्प्रेस्ड नॅचरल गॅस (CNG) वर चालणाऱ्या 200 बसेसचे टेंडर काम आधीच पूर्ण केले आहे.
- या 3,000 ई-बसपैकी 900 डबलडेकर असतील.

अमृता पुजारीने महिला महाराष्ट्र केसरी कुस्तीचे विजेतेपद पटकावले

- शिरोळ येथील अमृता शशिकांत पुजारी हिने चंद्रपूर येथे झालेल्या महाराष्ट्र केसरी कुस्ती स्पर्धेत प्रतिष्ठेचा महाराष्ट्र केसरीचा किताब पटकावला.
- या स्पर्धेत राज्यभरातील 600 हून अधिक पैलवानांचा सहभाग होता.

सिडको करणार उलवे नदीच्या विस्तारीकरणाचे काम

- नवी मुंबई आंतरराष्ट्रीय विमानतळाच्या (NMIA) आजूबाजूच्या गावांमधील पूरसदृश परिस्थिती कमी करण्यासाठी आणि टाळण्यासाठी शहर आणि औद्योगिक विकास महामंडळाने (सिडको) उलवे नदीच्या पात्राचा विस्तार आणि गाळ काढण्याचे काम हाती घेतले आहे.
- राज्य महामार्ग (SH)-54 पासून राष्ट्रीय महामार्ग (NH)-4B पर्यंत जाणाऱ्या नदीचा एक भाग पारगाव, डुंगी, दापोली, भंगारपाडा आणि खालचे ओवळे या पाच गावांमध्ये पूर टाळण्यासाठी पुन्हा विभागला जाणार आहे.

माथेरानच्या शार्लोट तलावाचे पुनरुज्जीवन करणार आहे

- हिल स्टेशनला पिण्यायोग्य पाण्याचा एकमेव स्रोत असलेल्या माथेरानमधील शार्लोट तलावाचे पुनरुज्जीवन करण्याचा निर्णय राज्य सरकारने घेतला आहे.
- हे केंद्राच्या अमृत 2.0 अभियानांतर्गत केले जाईल.
- धरणाची भिंत, दृष्टिकोन विकसित करून आणि प्लाझा उभारून पर्यटकांसाठी पायाभूत सुविधांच्या विकासाचाही या प्रकल्पात समावेश आहे.

विजय दिवस

- विजय दिवस, 16 डिसेंबर रोजी साजरा केला जातो, 1971 च्या मुक्तियुद्धात भारतीय सशस्त्र दलांनी पाकिस्तानवर मिळवलेल्या ऐतिहासिक विजयाची आठवण म्हणून.
- त्यातून बांगलादेशाला स्वातंत्र्य मिळाले.
- पाकिस्तानपासून स्वातंत्र्याच्या बंगाली लढ्यात हे युद्ध सुरू झाले.
- भारतीय सैन्याने, ऑपरेशन विजय अंतर्गत, मुक्ती वाहिनी (बंगाली मुक्ती दलाला) मदत करत, एक जलद आणि धोरणात्मक आक्रमण सुरू केले.
- 13 दिवसांच्या आत, पाकिस्तानी सैन्याने शरणागती पत्करली आणि संघर्षाचा शेवट झाला.
- विजय दिवस 3,800 हून अधिक भारतीय सैनिकांच्या बलिदानाचा सन्मान करतो आणि सशस्त्र दलांनी दाखवलेले धैर्य आणि एकता साजरी करतो.

लोणार सरोवर

- लोणार सरोवर महाराष्ट्रातील बुलढाणा जिल्ह्यातील दख्खनच्या पठारावर आहे
- खगोलीय टक्कराने साकारलेला हा निसर्गाचा विलोभनीय देखावा आहे.
- हे अनोखे सरोवर, ज्याला लोणार विवर म्हणूनही ओळखले जाते, ते 50,000 वर्षापूर्वी झालेल्या उल्कापिंडाच्या आघातामुळे तयार झालेले एक खगोल आहे.

मुख्य वैशिष्ट्ये:

- मूळ: अंदाजे 1.2 किलोमीटर व्यासाचा आणि 150 मीटर खोलीसह उल्का प्रभावित विवर.
- खारट-सोडा तलाव: पाणी अत्यंत क्षारीय (pH 10.5) आणि सोडियम आणि कार्बोनेट क्षारांनी समृद्ध आहे, जे अद्वितीय वनस्पती आणि जीवजंतूना आधार देते.

गालगुंडाचे दुर्मिळ दुष्परिणाम नोंदवले गेले

- डॉक्टरांनी व्हायरल इन्फेक्शनशी संबंधित एक असामान्य गुंतागुंत नोंदवल्यामुळे मुंबईत गालगुंडाच्या प्रकरणांमध्ये वाढ झाल्याने चिंता वाढली आहे: श्रवणशक्ती कमी झाली आहे.
- गालगुंड हा पॅरामीक्सोव्हायरस या गालगुंडाच्या विषाणूमुळे होतो.

बद्दल:

- गालगुंड हा एक संसर्गजन्य विषाणूजन्य संसर्ग आहे जो पॅरोटीड लाळ ग्रंथींच्या सूजाने दर्शविला जातो, पारंपारिकपणे बालरोग वयोगटावर परिणाम करतो परंतु किशोर आणि प्रौढांना देखील प्रभावित करू शकतो.
- एक सौम्य रोग मानला जात असताना, गालगुंडामुळे गंभीर दुष्परिणाम होऊ शकतात, एक किंवा दोन्ही कानांचे ऐकणे कमी होणे ही संभाव्य गुंता गुंतांपैकी एक आहे, तात्पुरती किंवा कायमची.

भारताची पहिली महिला कसोटी पंच

- वृंदा घनश्याम राठी भारताच्या पहिल्या महिला कसोटी पंच बनल्या आहेत.
- डीवाय पाटील स्टेडियमवर भारत आणि इंग्लंड यांच्यातील कसोटीच्या पहिल्या दिवशी तिने तिचे नाव कोरले.

बद्दल:

- नवी मुंबईत जन्मलेल्या राठीने 2014 मध्ये पंचांची परीक्षा उत्तीर्ण केली आणि त्यानंतर विविध सामन्यांमध्ये भूमिका बजावली.
- 2022 मध्ये ती बर्मिंगहॅम येथील राष्ट्रकुल क्रीडा स्पर्धेत उभी राहिली.
- राठीने महिला टी-20 विश्वचषक, महिला प्रीमियर लीग आणि आशियाई खेळांमध्येही भूमिका बजावली.
- या कसोटीमध्ये अखिल भारतीय अंपायरिंग शोचा समावेश आहे.

ठाणे खाडी

- ठाणे खाडी ही मुंबई शहर आणि महाराष्ट्रातील ठाणे जिल्ह्यामध्ये वसलेली एक 28 किमी लांबीची मोहरी नदी आहे.
- "मुंबईची लाइफलाइन" अशी बिरुदावली मिळवून या प्रदेशाच्या पर्यावरणीय आणि आर्थिक जडणघडणीत ती महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावते.

महत्वाची वैशिष्ट्ये:

1. **जैवविविधता हेवन:** ठाणे खाडीमध्ये 350 हून अधिक प्रजातींचे पक्षी, 130 प्रजातींचे मासे आणि असंख्य अपृष्ठवंशी प्राण्यांनी भरलेली वैविध्यपूर्ण परिसंस्था आहे.
2. हे भव्य ग्रेटर फ्लेमिंगोसह मध्य आशियाई उड्डाण मार्गाने प्रवास करणाऱ्या स्थलांतरित पक्ष्यांसाठी एक महत्त्वपूर्ण थांबा म्हणून काम करते.
3. **खारफुटीचे नंदनवन:** खाडीवर हिरवीगार खारफुटीची जंगले आहेत, नैसर्गिक फिल्टर म्हणून काम करतात जे पाणी शुद्ध करतात, किनारपट्टीची धूप रोखतात आणि असंख्य प्रजातींना प्रजननासाठी जागा देतात.

